

The Villages of Ancient Israel – Rabbis, Heretics & Miracle Workers

רבני הערים ורבני הכפרים – הבדל יש ביניהם?

צבי אריה לאם

1) The Population

Mishnah, <i>Megillah</i> 3.1 (early 3 rd century CE)	
בני העיר שמכרו רחובה של עיר לוקחין בדמיו בית הכנסת בית הכנסת לוקחין תיבה תיבה לוקחין מטפחות מטפחות לוקחין ספרים ספרים לוקחים תורה	<i>Benei ha-'ir</i> that sold the town square may buy with the proceeds a synagogue; a synagogue, they may buy an ark; an ark, they may buy covers [for the Torah]; covers, they may buy sacred books; sacred books, they may buy a Torah scroll.
Yerushalmi, <i>Megillah</i> 4.9, 75b (late 4 th – early 5 th century CE)	
רבי שמעון ספרא דטרבנת אמרון ליה בני קרתיה קטע בדיביריא דיקרון בנינן אתא שאל לרבי חנינה אמר ליה אין קטעין רישך לא תשמע לון ולא שמע לון ושרון ליה מן ספרותה. בתר יומין נחת להכא קם עימיה רבי שמעון בן יוסינה אמר ליה מה את עביד בההוא קרתך ותני ליה עובדא אמר ליה ולמה לא שמעת לון אמר ליה ועבדין כן אמר ליה ולינן מקטעין לון כסידרא אמ' ליה ולינן חזרין וכללין לון	The <i>benei karta'</i> told R. Shimon, <i>safra</i> of Tarbenet, to pause in the middle of reading the Torah [and translate] so that the children might [have time to] read. He went and asked R. Hanina [what to do]. He replied: if they cut of your head, [still] do not listen to them. [So] he didn't listen to them, and they removed him from his [post]. Some days later [R. Shimon] arrived in [Babylonia]...R. Shimon b. Yosinah said to him, what did you do in your town [to warrant dismissal]? He repeated the matter to him. [RSBY] said to him: and why did you not listen to them? [R. Shimon] replied: do we do this [i.e. what the <i>benei karta'</i> wanted]? [RSBY] said to him: and do we not interrupt the order [of verses we read when we study(?)]? [R. Shimon] replied: but do we not then go back and re-read the verses [while the <i>benei karta'</i> do not].
Isfiya Synagogue Inscription (Byzantine Period, destroyed mid-late 6 th century)	
	...All the <i>benei karta'</i> , the old and the young, that designated [funds] and gave their designated [funds].
...[כל ב]ני קרתא רברבי[ה וזעוריה דפ]סק ויהב פסקתון	

2) The Geography

Mishnah, <i>Megillah</i> 1.2-3	
כיצד: חל להיות בשני--כפרים ועיירות גדולות קורין בו ביום, ומוקפין חומה למחר...איזו היא עיר גדולה, כל שיש בה עשרה בטלנין; פחות מכן, הרי זה כפר	How [are the laws in the previous <i>mishnah</i> applied]? If [Purim] falls on Monday, the <i>kefarim</i> and large <i>'ayyarot</i> read on that day, and the walled cities read the next day...what qualifies as a large <i>'ir</i> ? Any place that has ten unemployed people. Less than this, and it is a <i>kefar</i> .
Yerushalmi, <i>Ta'anit</i> 4.6 69b	
צפוראיי נהגין חדשה טבריא נהגין שבתה. חזרין רבנן דטיבריא למינהוג כרבנן דציפורין	The Sepphoreans were accustomed to [observing the restrictions related to <i>Tisha be-Av</i>] during 'her month' (Hos. 2.13) [i.e. the month of Av]. The Tiberians were accustomed to [observing the restrictions] during 'her Sabbath.' The rabbis of Tiberias eventually abandoned [their practice] in favor of the practice of the rabbis of Sepphoris.
Yerushalmi, <i>Sanhedrin</i> 2.5, 20b	
ופלשתים נאספים וגו'. רבי יעקב דכפר חנן אמר עדשין היו אלא שהיתה עגבה שלהן יפה כשל שעורים	“and there the Philistines were gathered together [to battle, where was a plot of ground full of barley]” (1 Chr 11.13) – R. Ya'akov of <i>Kefar Hanan</i> said, they were lentils [i.e. in accordance with 2 Sam 23.11], but their growth was as fine as that of barley.

Yerushalmi, <i>Shabbat</i> 16.7, 15d	
ר' יודן דכפר אימי פרס גולתיה על גדישא ונורא ערקא מינה	R. Yudan of <i>Kefar 'Imi</i> would spread his cloak over a [burning] grain heap, and the fire would flee from it.

3) The Heretic?

Yerushalmi, <i>Berakhot</i> 9.1, 12d	
אמר רבי אבון מי ימלל גבורות ה' תרגם יעקב כפר נבורייא בצור לך דומיה תהלה אלהים בציון סמא דכולא משתוקא למרגלית דלית לה טימי כל שמשבח פה פגמה	R. Avun said: “Who can express the mighty acts of God?” (Ps 106.2), Ya'akov of <i>Kefar Nevoraya</i> [Nabrastein] interpreted in Tyre, “Praise waits for you, O Lord, in Zion” (Ps 65.2); [that is], the sum of all [praise] is silence. Like a priceless gem, all who voice praise of it detract from it.

Yerushalmi, <i>Yevamot</i> 2.6, 4a	
יעקב איש כפר נבוריה אזל לצור אתון שאלין ליה מהו מיגזר בריה דארמיית' בשותבה. וסבר מישרי לון מן הדא ויתילדו על משפחות' לבית אבותם. שמע ר' חגיי אמר ייתי אייתוניה דילקי. אמר לי מאיכן אתה מלקיני. אמר לי מן הדא דכתיב ועתה נכרות ברית לאלהינו. אמר ליה מן הקבלה את מלקיני. אמר ליה וכתורה יעשה. אמר ליה מן הדא אורייה א"ל מן ההיא דאמר רבי יוחנן בשם ר"ש בן יוחי כתיב לא תתחתן במ. וכתוב כי יסיר את בנך מאחרי. בנך מישראל קרוי בנך. ואין בנך מגויה קרוי בנך אלא בנה	Ya'akov of <i>Kefar Nevoraya</i> went to Tyre. They came and asked him: what is [the law] regarding circumcising the son of a [Jew and] non-Jewess on the Sabbath? He thought to permit [this] to them on the basis of, “and they declared their pedigrees after their families, by their fathers' houses” (Nm 1.18). R. Haggai heard and said: bring him! They brought him to receive lashes. [Ya'akov] said to him: on what basis do you lash me? [R. Haggai] replied: from this, as it is written, “Now therefore let us make a covenant with our God [to put away all the wives, and such as are born of them]” (Ez 10.3). [Ya'akov] said: from [a verse in Prophets] will you lash me? [R. Haggai] replied: “And it shall be done according to the law [<i>Torah</i>].” [Ya'akov] said: from where is this taught? [R. Haggai] replied: from that which R. Yohanan said in the name of R. Shimon b. Yohai: it is written, “do not marry into them” (Dt 7.3), and [immediately afterward] it is written, “For he will turn your son away from me.” Your son from Israel [i.e. from a Jewish mother?] is called “your son,” but your son from a gentile is not called “your son,” but her son.

Genesis Rabbah 7.2 [Theodor-Albeck edition] (ca. 5 th century CE)	
יעקב איש כפר נבוריה הורה בצור מותר למול בנה של נכרית בשבת, שמע רב חגאי אמר ליה איתא לקי, אמר ליה מן מר מילי אוריה לקי אתמהא, ומהו אוריאי, אמר ליה דכת' ויתילדו על משפחותם לבית אבותם, אמר ליה לא הורית טבות, אמר ליה ומן הן את מודע לי, אמר ליה רביע לך ואנא מודע לך, אמר ליה כת' ועתה נכרות ברית לאלהינו להוציא כל נשים והנולד מהם וגו', אמר לו ומן הקבלה אתה מלקיני אתמהא, [אמר ליה וכתורה יעשה], אמר ליה רצוף ריצפך דהיא טבא באולפנא	Ya'akov of <i>Kefar Nevoraya</i> instructed in Tyre that it is permissible to circumcise the son of a gentile woman on the Sabbath. R. Haggai heard and said to him: come receive lashes. [Ya'akov] exclaimed in amazement: shall one who speaks words of <i>Torah</i> receive lashes? [R. Haggai asked]: And what is the Scriptural [source]? [Ya'akov] replied: as it is written, “and they declared their pedigrees after their families, by their fathers' houses” (Nm 1.18). [R. Haggai] said: you have not ruled well. [Ya'akov] said: and from where can you prove this to me? [R. Haggai] replied: Lie down [to receive lashes] and I will let you know. He [then] said: it is written, “Now therefore let us make a covenant with our God to put away all the wives, and such as are born of them” (Ez 10.3). [Ya'akov] replied in amazement: and will you actually lash me on the basis of [a verse in Prophets]? [R. Haggai] responded: “And it shall be done according to the law [<i>Torah</i>].” [Ya'akov] said: hammer your hammering for it is well taught.

<i>Midrash Kohelet</i> (Ecclesiastes Rabbah) 7.26 [ca. 6 th -7 th century CE]	
טוב לְפָנֵי הָאֱלֹהִים, יִמְלֹט מִמָּוֶה זֶה יוֹסֵף וְחוּטָא, יִלְכֹּד בָּהּ זֶה פּוֹטִיפָר... ר' איסי דקיסרין פתר קרייה במינות, טוב זה ר' אלעזר, וחוטא זה יעקב איש כפר נבוריא... ד"א טוב זה ר' אליעזר ורבי יהושע, וחוטא זה אלישע	“Who pleases God shall escape from her” (Ecl 7.26), this is Yosef, “But the sinner shall be taken by her,” this is Potiphar... R. Isi of Caesarea interpreted the verse as referring to <i>minut</i> [heresy?]. “Who pleases,” this is R. Eleazar, “But the sinner,” this is Ya'akov of <i>Kefar Nevoraya</i> . Another interpretation, “Who pleases,” this is R. Eliezer and R. Yehoshua, “But the sinner,” this is Elisha [b. Avuya].